

TJEK GROVFODERLAGRENE OG VURDÉR BEHOVET FOR HELSÆD

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Lige nu ser det fornuftigt ud med majs, mens anden slæt i græs er mindre end normalt. Skal der suppleres med helsæd, er det vigtigt at vælge det rigtige høsttidspunkt og at passe på udlægget.

Indhold

- Udbytte og kvalitet i perioden fra grønafrøde til helsæd
  - 1. Kornhelsæd
  - 2. Ærtehelsæd
- Tidspunkt for ensilering
  - 1. Vårbyg og vinterhvede
  - 2. Byg/ærtehelsæd
  - 3. Ærtehelsæd
  - 4. Ribbehøst af korn
- Pas på udlægget
  - Skadedyr

Tag et tjek på foderbeholdningerne og vurder det forventede udbytte. Er der ikke tilstrækkelig med grovfoder så suppler om nødvendigt med f.eks. helsæd eller indkøbt majs, hvis der er behov for det.

Græsmarkerne har overvintret godt, og udbytterne i 1. slæt har været normale, men manglende nedbør har reduceret udbyttet i 2. slæt, og vi kan ikke forvente, at græssets kompensatoriske vækst kan erstatte det manglende udbytte i de næste slæt. Majs udvikler sig hurtigt i det lune vejr. Fremspiringen har været god og hurtig, og plantebestanden er tilfredsstillende. I år er der stor forskel på tidlig og sent sået majs. På nuværende tidspunkt ser det ud til, at

udbyttene i majs bliver højere end normalt.

Vurderet ud fra antallet af majsvarmeenheder er udviklingen af majs 2 til 4 uger foran udviklingen på samme tidspunkt i 2015. Bliver vejret med normale temperaturer, begynder høsten i de tidligste majssorter i første halvdel af september i de luneste egne og i slutningen af september i de køligste egne. Det ser ud til, at der bliver gode muligheder for at få majs moden til kolbemajs og kernemajs.

[Til top](#)

UDBYTTE OG KVALITET I PERIODEN FRA GRØNAFGRØDE TIL HELSÆD

1. KORNHELSÆD

I veludviklet korn er udbyttet højest og kvaliteten bedst ved vækststadium 83-85. Fra kornets skridning og frem til dette tidspunkt sker der en stor produktion i kornhelsæd ofte 100-130 foderenheder pr. ha pr. dag.

I korn øges afgrødens fordøjelighed i tiden op til høst af helsæd. For tidlig høst giver derfor både et betydeligt lavere udbytte og en lavere foderværdi.

Timing af høsttidspunktet for kornhelsæd er afgørende, da tørstofudviklingen kan gå meget hurtig i juli måned - helt op til 15 procentpoint på én uge. Høst derfor hellere 2 dage for tidligt end 1 dag for sent, da helsædsensilage med mere end 35 pct. tørstof er mere udsat for varmedannelse.

2. ÆRTEHELSÆD

I ærter er produktionen fra blomstring og frem til vækststadium 78-80 næsten af samme størrelsesorden som i korn. I ærtehelsæd er udbyttet og foderværdien højest i vækststadium 78-80.

[Til top](#)

TIDSPUNKT FOR ENSILERING

1. VÅRBYG OG VINTERHVEDE

Byg og hvede ensileres, når kernen er dejagtig, og man med to fingre, men med lidt besvær, kan klemme kernen sammen som valset korn (vækststadium 83-85). På det tidspunkt er øverste tredjedel af strået normalt grønligt, og nederste to tredjedele af strået gult. Dette tidspunkt indtræffer normalt fire til fem uger efter begyndende skridning i vårbyg og fem til seks

uger efter begyndende skridning i vinterhvede.

Kornhelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Ved skårlægning kan kernerne blive for tørre/hårde i løbet af en til to timer.

2. BYG/ÆRTEHELSEÆD

Byg/ærtehelsæd med moderate mængder ærter ensileres, når kernen i byggen er dejagtig, og den med besvær kan trykkes sammen. Det vil sige fire til fem uger efter byggens begyndende skridning. På dette tidspunkt vil ærterne være grønlig og hovedparten af bælgene udviklet. Indholdet af tørstof vil normalt være omkring 30 pct.

Byg/ærtehelsæd med stor ærteandel (over 50 pct.) høstes, før afgrøden går i leje og ødelægges udlægget.

Byg/ærtehelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Byg/ærtehelsæd kan også skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger".

[Til top](#)

3. ÆRTEHELSEÆD

Ærterne skal ensileres, inden de går i leje. Vær opmærksom på, at varme let får ærterne til at lægge sig hen ad jorden, også selv om vandforsyningen er i orden.

Udbytte og foderværdi er højest i ærtehelsæd i vækststadium 78-80. På det tidspunkt er de nederste bælg i fuld størrelse, og frøene i disse er dejagtige.

Skal ærterne ensileres alene, er det vigtigt, at man er opmærksom på tørstofprocenten ved høst. Er afgrøden for fugtig, skårlægges og fortørres den inden ensilering.

Ærtehelsæd skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger" til fortørring, og tørstofprocenten må gerne være 35 til 40 pct.

4. RIBBEHØST AF KORN

Ribbehøstet korn er en varer mellem grovfoder og korn, men betragtes som grovfoder på økologiske bedrifter.

Ribbehøst af korn til ensilering:

- Skal ske, når kornet er gulmodent ved en vandprocent på 35.
- Skal snittes kort med 4 mm snitlængde.
- Kernerne bør crackes, så alle kerner er mast som valset korn.

Ribbehøst korn:

- er en metode til tidlig høst af korn, så nyt udlæg af kløvergræs kan etableres rettidigt.

- har lavere energikoncentration end korn og fylder derfor mere i fodrationen end korn målt på tørstofbasis.
- er billigere pr. foderenhed end korn, men fortrænger kløvergræs/majs, som kan være endnu billigere. Derfor er gevinsten ved ribbehøst samlet set ikke så stor, som det kan se ud til ved blot at sammenligne høst og lageromkostninger.
- klarer sig bedst i konkurrencen med korn, hvis der ikke er lagerplads til korn på bedriften, og man kan spare omkostninger til tørring eller konservering og valsning eller sodabehandling.

Læs mere om ribbehøst i artiklen [økonomiske konsekvenser af ændret selvforsyning med korn på kvægbedrifter](#).

[Til top](#)

PAS PÅ UDLÆGGET

Høstes helsæden i stærkt solskin, og der samtidig er tørke, er der stor risiko for, at udlægget ødelægges. Er der mulighed for vanding, kan udlægget reddes, hvis der vandes fire til fem dage før høst af helsæd - og igen umiddelbart efter høst af helsæd.

SKADEDYR

For at begrænse risikoen for angreb af bladrandbiller på det nye udlæg af kløver efter ærter og byg/ærtehelsæd kan man gøre følgende:

Fremryk høsttidspunktet en til to uger før optimalt høsttidspunkt.

Afsæt en højere stub, så der afklippes færre kløverblade. Det vil sige 10-12 cm's stubhøjde.

Især på de økologiske bedrifter, hvor der ikke er mulighed for bekæmpelse, skal man være opmærksom på ovenstående, da bladrandbiller kan være totalt ødelæggende for det nye udlæg af kløver.

Straks efter høst af helsæden:

Vurdér udlægget og evt. behovet for isåning af græsfrø.

Angreb af bladrandbiller og behov for bekæmpelse vurderes. Bekæmpelsestærsklen er afhængig af kløverens udvikling. På små kløverplanter er den vejledende bekæmpelsestærskel 20 pct. angrebne planter. Der er givet en off-label godkendelse til anvendelse af Fastac i lucerne og kløvergræs efter høst af dæksæden. Der anbefales omkring 0,15 l/ha (max. dosis er 0,225 l/ha). Sprøjtefristen er 14 dage.

Det er meget vigtigt, at der er en aktiv bestand af kløver i de kommende arealer med kløvergræs, da kløver sammen med moderate mængder kvælstof udgør en stor del af produktionsgrundlaget i de danske græsmarker.

[Til top](#)

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.

© 2021 - SEGES Projektsitet